

A M U N K A

Társadalmi és politikai hetilap.

Felolós kiadó: dr. Lapszászky János

Megjelenik szombaton
Előfizetési ára:
negyedévre 3 pengő
Postacsekk: 28744 sz.
Apróhirdetések: szá-
vanként 30 fillér, a leg-
kisebb hirdetés 4 P.

XXII. évfolyam, 42. szám.

Ára 24 fillér.

Salgótarján, 1944. október 14

Magyar virtus

A mai korszerű, gépesített hadviselés, amelynek jellemzője az anyagnak, a nehéz fegyvereknek hatalmas erejű bevetése, a kezdeti elképzelésekkel ellentétben talán minden eddigig felülmúló módon követeli a személyes bátorságot, az egyénné hősieségét. Azt a halálraszánt, fűrgé, határozott tettekeszséget, amelyre a magyar nyelvnek lefordíthatatlanul találó szava van. Az igazi harcos magyar lélekből fakadt a *virtusnak* fogalma, amelyet nem is oly könnyű pontosag körül írni. Van benne valami a hetyke legénykedésből, amely azonban nem azonos az oktalan, esztelen és céltalan könnyelműséggel, magában foglalja a találatoknyan villámgyors cselekvést, a szükséges azonnali elhatározást, a legnagyobb veszéllyel is szemközt néző bátorságot, a magabiztos kockázatot — vállalást. A magyar ember, elsősorban is a katona, mindig virtusáról volt híres, az tette halhatatlanná hadviselésünket a kalandozások korától kezdve Hadik generális csapatainak bravurjain keresztül egészen a mult világháború ördögös huszárjáig.

Aki azt hitte volna, hogy a XX. század derekának gépesített, tömegében és anyagokban számolható hadviselése során a hadiszerek bevetése mellett másodrendűvé válik az egyénné szerepe, az súlyosan tévedett. Eppen ellenkezőleg: az eddigi tapasztalatok mindig azt mutatják, hogy talán soha nem

volt akkora szükség az egyes harcos lélek jelenlétére, biztos ítéletére, lendületére és bátorságára, mint éppen az acélkolosszusok és dübörgő motorok e gigászi küzdelmében. A magyar ember virtusa most teljes lendületével és sikerességével nyilatkozhatik meg, mint ahogy nincs és nem is volt ebben hiány a háború eddigi folyamán.

A magyar kormányának fenntele ennek a virtusnak ébrentartására számít, amikor nagyjelentőségű jutalmat tűz ki minden ellenséges páncélost elpusztító honvéd számára. Az ilyen feladathoz a személyes bátorságnak, ügyességnek, villámgyors elhatározásnak és cselekvésnek a legnagyobb foka szükséges. Az úgynevezett „páncélos ököl” az a fajta elhárító fegyver, amely a támadó páncélcsovi közvetlen közelében fejt ki igazán eredményes hatását. Az embernek és a páncéltörőnek e mérközése, e párvadának sikere legtöbbször másodperceken vagy másodpercek tört részén mulik. Nyugodt idegek, biztos kéz és bátor lélek kell ahhoz, hogy az elhárító fegyver kezelője egészen közel magához engedje a gyorsan mozgó páncélost, kiszámítsa azt az éppen alkalmas pár másodpercet, amikor már nem korai, de még nem késő a támadás. Dávid és Góliát harca ez, de a kicsiny Dávid paritijában halálhozó lövedékek vannak. Csak éppen pontosan kell találnia. Az ilyesmibe szükségeltetik az ősi, a régi friss

lendületben meglévő magyar virtus.

Mind csupa hős az, aki most szembe száll a gépesített erők rohamával, hogy akár élete feláldozása árán is védje a magyar földet. Jellekpesen szebb elismerését e küzdelemnek nem is lehet elképzelni, mint azt, hogy aki e földért harcol és vérzik, személyes birtokosa és részese legyen a szülőföldnek. A

magyar katona nem anyagi javakért ragadta meg a fegyvert, nemzeti érzése, hazaszeretete lelkesíti a küzdelemben. Mégis méltó és helyes, ha az ország egyetemessége, ha a nemzet különleges halálával értékeli e különleges teljesítményt és megkülönböztetetten jutalmazza az ősi magyar virtust megtestesítő vitézeket.

Egyről-másról Magyar sorsközösség.

A háborus válság csúcspokán parancsoló köteleesség a magyar sorsközösség átérzése és gyakorlása. Ha népünket, nemzetünket hatalmas családhoz hasonlítjuk, lássuk be, hogy mindannyian, akik tagjai vagyunk, testvérként kell, hogy összetartsunk, kéz a kézben és gondjaink, bajaink megosztásában. A felebaráti szeretet maradjék nekünk érvényesítéssel az önzetlen hazafiság legayomósabb bizonyítéka.

Sajnos, mégis azt tapasztaljuk, hogy a közösségi őrszerelés sok embernek ismeretlen, vagy terhes fogalom. Feltűnően szaporodnak az önzök és idegesek, akik csupán saját dédelgetett személyükkel törődnek s undorító jelszavuk, hogy először másodsor, harmadsor jövőik én és csak asután a haza honfitársaim. (?)

A magyar sorsközösség semmibe vévészt vakmerő nyíltsággal nyilvánítják s maholnap már szinte türehtellenül.

Megfigyelhetjük, hogy mindentelét méregdrágán összevásárolnak vagy eladnak, szerényebb jövedelmű honfitársaink igényeivel a legkevésbé se törődve. A fekete piac kapzsi hienáit a legsúlyosabb büntetés se változtatja meg. Talán mégis

megjavulnának, ha a társadalom teljes bojkottja sújtaná őket.

A magyar sorsközösség megtagadói semmiféle magyar ügyet megérőben nem támogatnak. A legnemesebb célokért rendezett gyűjtesek sikeréhez duzzogva, legfeljebb aprópénzrel járulnak.

Megvetést érdemel rideg közönyük az élet-halálharcot vívó haza iránt. A vér-és munkaáldozattól merően elvonják magukat. A város áradat előnyomulása se túlságosan érdekli őket. Eléstartuk már megtelet. Így nyugodtan nézhetnek a tél elébe. A haza sorsa meg majd csak kialakul valahogy. (?)

Mily szerencse, hogy ezek a gyászalakok mostanáig csak elenyésző kisebbségben vannak, míg a magyarság gerince valóra váltja a sorsközösség eszményi fogalmát és követelményeit. A különböző gyűjtesek nagyszögű eredményei, menekült testvéreink jószívű megsegítése, befogadása, az önkéntes munkavállalások, a hadiszolgálatra jelentkezők tömege mind azt mutatja, hogy a keresztény és nemzeti szellem él még hazánkban s élteti is! Ez a tény bizonyosan végsőleg fokozza majd a csatatereken küzdő hőseink kitartását.

Joachim Fernau, SS-haditudósító:

A harmadik menet titka

A berlini „Illustrierte Nacht ausgabe „Börsezeitung“, „Morgenpost“ és „DAZ“ hasábjain valaminet a vezető svéd, norvég, holland és belga lapokban megjelent cikk a háború további alakulásának kérdését tárgyalja

(bmb) Legkésőbb egy fél esztendőnél valamennyien tudni fogjuk azt, amit ma még csak kevesen tudnak, hogy a háború 1944 június 16-án kezdődött utolsó szakaszának titka volt a hogy júniusnak, júliusnak és augusztusnak merőben más volt valótlán az arculata, mint azt valamennyien gondoltuk. Hiszen a történelemben újra meg újra láttuk, hogy a népek külszai mögött sokszor játszódott le olyan dolgok, amelyeket pillanatnyilag egyáltalán nem lehetett látni; hogy voltak pillanatok, amikor az események olyan furcsán keltés arcot mutatták, hogy egész nemzetek állottak tanácstalannul; hogy kontinensek szíve megbabonásza meredtek egy közömbös eseményre és hogy a hátuk mögött, anélkül, hogy észrevették és figyelmeztették volna, állandóan nyitva állott egy ajtó.

Gondolatunk egyre a győzelem körül köröznek. „Csak” béke nincs többé.

Az idő, amelyben élünk, most: tegnap és ma és holnap, a modern történelem legdrámább időszakai. A utóközvetlen egészen tisztán látja majd, hogy millimétereken és másodperceken mulott és hogy nekünk matematikailag pontossággal ki kellett volna számítani tudni, hogy miért kell győznie Németországnak.

Milyen fantasztikus, elképzelni, hogy a győzelem ilyen biztos, ugyanakkor, amikor pillanatnyilag merőben másként látjuk a helyzetet, Charkov elesett, Sztalino, Dnyepetrovcsk, Uman, Szmolenszk, Pleszkau, Vityebszk elesett. És a szovjet jón, egyre közelebb, egyre közelebb. Kió (Kiev ősi magyar neve, szerk.) elesett. Ilyóv (Lemberg) elesett. Varsó előtt állanak, Krakó előtt állanak, Keletporoszországon előtt állnak. Hadosztályokat dobának eléjük — és a hadosztályoknak vissza kell húzódni Szakadatulán vissza kell vonulni. Ezeknek minden tönkre, végteleen sok anyagot elnyel az orosz sár. Egyszer repülőket hiányzanak, máskor tüzéség vagy páncélosok. Vége valahára valaminek meg kell állítani őket. De a következő nap sem hoz semmi újat. Lassan, de biztosan közelebbik a szovjet.

Olaszországban felkelték a Nettuno kelevény. Róma elesik. És az angolok menetelnek, menetelnek és megint csak menetelnek. Vízük magukkal ördületes

tömegű tüzéségüket és repülőiket és most Firenzenél állanak. Junius 6-án bombák és gránátok vad infernoájával megkezdődik az invázió. Az angolok és amerikaiak befészkelődnek Normandiába, betörnek Franciaországba. Párizst elfoglalják, a délynyugat franciaországi német csapatok visszavonulnak. Az angolok Lvon alatt állanak. Ellentámadásaink meghiusulnak, Megszakítás nélkül dübörög az angol bombázóegység Németország fölött és egyik városunkat a másik után veri tönkre. Ez június és ez július. Ez augusztus is. Ezekkel a hideg szavakkal kell ezt megmondanunk egyszer, mert ez az igazság és ez katonáink becsülete. Szörnyű lény kép. De ez a kép hamis. Fél esztendőnél belül mindenki tudni fogja, hogy ez a kép tulajdonképpen egészen másként néz ki. Olyan érzésünk lesz akkor, mikor egy tomboló, lármas, sötét viharos éjszaka után fölkel a nap és egészen csendes minden, egészen egyszerű, egészen tiszta és nincs mitől félnie többé az embernek. Az elmúlt éjszaka ártóhatatlannak tűnik az ember előtt. A francia fronton írom ezt a cikket és katona vagyok. A bombátámadások sem ismeretlenek előttem: Berlinben egyszer bombaszőnyegterítettek ránk. Nem idegenek az asszonyomért és betegségi miatt való aggodás gondolatai sem. De valami furcsa történet velem: mióta ez a gondolatmenet tisztán áll

előttem, a harc és a Keletről jövő jelentések ha borzalmaikat nem is, de súlyos, nehéz voltakat minha elvesztették volna.

Képzelnék csak el: Amerika és Anglia a lehető legkedvezőtlenebb időben, 1939-ben kezdték meg a háborút. Egyikük sem volt készen, Amerika még csak nem is léphetett be nyíltan a háborúba. A német főlény tagadhatatlan volt. Angliának szenális terve volt: mindenáron megakadályozni, hogy a stratégia a tömeg vagy a vitézség révén korai döntésre kerüljön a sor. A háborúnak minden áron el kell érnie a végkimerülő fázisát. Ekkor lesz csak a háború olyan, ahogyan az Amerikának és Angliának fekszik: hullámmorgás jellegű.

Führer tudta ezt: megkísérelte a stratégiai döntés 1940-ben való kikényszerítésével keresztülvinni az angol szármalásokat. A Szovjetunióának a kapitalizmussal való szövetségbe lépése nem engedte ezt meg. Ha Anglia nem is hitte azt, amit Sztalin, tudniillik, hogy Németországot stratégilag le lehet győzni, de föllélegelt, mert a háború felvette a hullámmorgás formáját, tehát amelyre az angolországok haditerve épült. „Idő táborok” nem volt kitalálás.

„A hullámmorgás láthatóvá vált: mi verekedtünk, fegyverkezésünk az 1939-es

A háború és a tanuló ifjúságunk.

Két helybeli középiskolánk a kereskedelmi és a főgimnázium. háborus magatartását ismertetjük. A többi iskolások is, hasonló koruk lévén, valószínűleg szintén így viselkednek.

Meglepő mindenekelőtt a fegyelmetelenségük. Az öt hónapos szünet után néhány héttel ugyan erélyesen kellett fogni a gyepőlőt egyszer-mászor, míg a rakoncátlanokdók makacs ellenállása meg tört. Most már csak elvétve van szűkebb jogos szigorra az egyre csekélyebb számú nem gonosz, inkább túlfűtött idegzelt tanulókkal szemben.

A fegyelmetelenség magatartás az iskolán kívül is meggyökölt. pl. légi riadók alatt az óvóhelyen. A tanulók a körülményekhez képest illedelmesen viselkednek. Persze, teljes csendet nem lehet kívánni tőlük, ha az óráig tartó benn-tartózkodás alatt a pincehelyiség levegője fűlledté válik. Ilyenkor érthetően kissé izgatottak a tanulók.

A vallásos és hazafias szellem a legnagyobb fokban áthatja a tanulókat. A katolikus tanulók zömének buzgósgára jellemző, hogy minden hónap elején önként járulnak az Úr asztalához. Ezt a tanévét is ily lelkiülettel kezdték. Szeptemberben az iskolai törvény értelmében

kötelezően gyóntak és áldoztak s most, október első péntekjén 136 helybeliből száznál többen S mint értesülünk, a bejáró tanulóknál még nagyobb az arányszám!

A hazaszeretet érzelme hevíti az egész tanulóifjúságot. A kisebbek is minduntalan a háború fejleményeiről beszélgetnek s gyakran kezdődősködnék naiv elképzelésüknek megfelelően, a hadi helyzetről. Az aggasztó híreket elsomorodott arccal hallgatják s felvillan a szemük, ha a honvédek hősies küzdelmeiről esik szó, A szélesebb látókörű serdülő tanulókat komolyan mérlegeljük válságos állapotukat s minduntalan felhangzik ajkukon gyógyításuk, hogy bárcsak katonának mehetnének, vagy legalább is munkaszolgálatra vinnék őket!

A tanítás és tanulás munkája az állandó tanárbehívások miatt kissé dőcögösen halad, De most sokkal fontosabb a vallásérkölcsei és hazafias nevelés. S mivel e tekintetben eddig súlyos kihágás nem fordult elő a tanulók részéről, a tanári kar és a szülők nyugodtan állapítják meg, hogy a nevelői tevékenység eredményes!

M. GY.

A „Közellátási Értesítő“ legutóbbi száma a következő rendeleteket tartalmazza :

A m. kir. minisztérium
3.470/1944. M. E. sz. rendelete

a korlátozott forgalmu nyersanyagok, termények, termékek és árucikkek vasuti fuvarozása esetére különleges szabályok megállapítása tárgyában.

A m. kir. minisztérium
3.510/1944. M. E. sz. rendelete

a faellátási ügyek intézésének a m. kir. kormánybiztosra bízása tárgyában.

A m. kir. minisztérium
3.560/1944. M. E. sz. rendelete

a Budapest székesfővárosban és környékén üzletelhelyiséggel bíró tűzifa- és szénkereskedők működésének szabályozása tárgyában.

Az Árkormánybiztos
20.356/1944. A. K. sz. rendelete

a gyékényből, szalmából, kukoricacsuhéból és hasonló növényi anyagokból készült árucikkek nagy- és kiskereskedői eladási árának megállapítása tárgyában.

Az Árkormánybiztos
30.185/1944. A. K. sz. rendelete

a magyar sikárgyökér, a grenellgyökér és a tippánygyökér legmagasabb eladási árának megállapítása tárgyában.

Az Árkormánybiztos
27.700/1944. A. K. sz. rendelete

egy-egy szerszámgepek (megmunkáló gépek) továbbá szerszámgepekkel egybeépített és bepítésre szánt elektromos motorok leg-

magasabb eladási árának megállapítása tárgyában.

Az Árkormánybiztos
36.300/1944. A. K. sz. rendelete

a kocsikenőcsők, a gépszírok (gépkönycsők) és magas cseppentésű gépszírok (gépkönycsők), legmagasabb gyári, viszonteladói és fogyasztói árának megállapításáról szóló 49.800/1943. K. M. sz. rendelet módosítása tárgyában.

Az Árkormánybiztos
38.200/1944. A. K. sz. rendelete

az egyes mezőgazdasági termények 1944/45. gazdasági évre érvényes árának megállapításáról szóló 704.000/1944. K. M. sz. rendelet 55-63. §-ának hatálybalépítése tárgyában.

A m. kir. földművelési miniszter
545.200/1944. F. M. sz. rendelete

a gazdasági haszonnövények vetőmagjainak forgalombahozatalával kapcsolatos egyes kérdések újabb szabályozása tárgyában.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedési miniszter
116.030/1944. K. K. M. sz. rendelete

a korlátozott forgalmu nyersanyagok, termények, termékek és árucikkek vasuti fuvarozása esetére különleges szabályok megállapításáról szóló 3.470/1944. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedési miniszter
117.000/1944. K. K. M. sz. rendelete

Budapest székesfőváros és környéke területén az élelmiszerüzletek nyitása és zárása idejének újabb megállapítása tárgyában.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedési miniszter
117.500/1944. K. K. M. sz. rendelete

a Budapest székesfővárosban és környékén üzletelhelyiséggel bíró tűzifa- és szénkereskedők működésének szabályozásáról szóló 3.560/1944. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában.

A m. kir. pénzügyminiszter
154.667/1944. sz. rendelete

a vagyonválság fizetése szempontjából a búza 1944. évi október havi árának megállapításáról.

Amit meg kell írni!

A salgótarjáni kevés szórakozások közé tartozik egyesek részéről az egyetlen mozi rendszeres látogatása. Sajnos, az utóbbi időben a mozi közönségének — különösen a bejárati oldalra utóknak — sokat kell bosszankodnia egyesek helytelen viselkedése miatt, amit kellő gondossággal meg lehetne akadályozni.

Arról ne is beszéljünk, hogy a salgótarjáni közönség pontatlanságával kezdődik a műsor zavarása. A vetítés sohasem kezdik a jelzett időben, hanem mindig pár perccel később, majd levegőtök a hirdetések, lepergetik a következő műsor bemutatóját s így a hirdető rendszerint a kezdés után negyed óra múlva kerül sor. A közönség azonban még ekkor sincs együtt, hanem a hirdető alatt is állandóan nyílnak az ajtók, persze megfelelő zajjal, nappali fény drámlik a nézőterre s a beözönlött közönség végig állja az oldal folyosót, ha többen vannak, rá-rá dőlnek a szélen ülőkre, sőt igen gyakran az ugnevezett átjáróba is beállnak és elveszik a kilátást az ott ülők elől.

Ennek a pontatlanságnak csak egy

orvossága lehetne, hogy a hirdető lepergetése alatt senkit se engedjenek be a nézőterre.

A további bosszúságok azonban a film alatt sem szűnnek meg. A film megkezdése után a jegyszedőnek eltűnnek és különösen a műsor utolsó felőrájában mondhatni perccenként nyílnak ki az ajtókat a folyosóról — valószínűleg kíváncsiságból értenek gyerekek — ami bizony megfelelő zajjal jár, elvonja a közönség figyelmét a filmről és különösen komoly tárgyú filmeknél van zavaró hatással a közönségre.

El tudjuk képzelni, hogy a jegyszedőnekne unalmas lenne egy filmet 3-4 napon keresztül állandóan végig nézni, de meg lehetne oldani a kérdést oly módon, hogy minden előadásnál 1-1 jegyszedő legyen a soros, aki előadás alatt a folyosón tartózkodik és a rendetlenkedőket feken tartja.

Végül az ügyeletes rendőrnek kellene kötelességévé fenni, hogy az olcsóbb helyeken levőket figyelje és az izestelen közbeszólókat, rendetlenkedőket, ha kell, a nézőterről kiemelje.

alapon ment tovább. Anglia és Amerika csak 1941-42-ben kezdett hozzá. Az első fázis lezárult: Németország fölül volt, ők pedig alul.

Anglia csillaga felmenőben volt: így lehetne jellemelni a második fázist. A háború — így is mondhatnánk — újra kezdődött. Mindannyian kimerültek már, mindegyiküket megtépázták. A befejezés nem lehetett már messze. Csak hogy a befejezést sikerült kitolni abba a fázisba, ahol Anglia vól fölül. Ez volt Churchill számítása — és Churchill számítása nagyon okos volt. Az angolok tudatában voltak ennek a fejlődésnek — és ez adott erőt nekik arra, hogy kiállják 1940-t és 1941-et, pedig bizony már már a végét járták.

Azonközben tovább folyt a harc Oroszországban és Afrikában. Úgy tűnt, mintha a Führer még mindig azon lett volna, hogy a régi eszközökkel és módszerekkel kényszerítsen ki döntést ezeken a hadszíntereken.

Churchill a kezét dörzsölte. A háború második fázisa (gyakorlatilag angol és amerikai eszközökkel való újakezdés) szörnyű módon kellett tehát érintse Hitler. Az angol nemzet is erősen meggyengült már, de most olyan volt a helyzet, mintha garancia lett volna arra nézve, hogy a háború abban a szakaszban

fejeződik be, amelyben a német felszerelés elavult, a fegyvertárak kimerültek és az amerikai fegyverkezés révén új háborus kezdetről lehetett beszélni. Churchill szavával élve: midőn Anglia fölül volt.

A mindennapi életből vett példával jellemezhetnénk legjobban ezt a helyzetet: Két autó azonos cél felé halad. Nem biztos, hogy kijönnek-e a benzinjükkal, anélkül, hogy az utántöltéssel még egyszer időt ne veszítsenek. Az egyik autó a rövid, de nehéz utat választja; a vezető meg van arról győződve, hogy az út egyszerűen futja. De nem tud megbirkózni az ut emelkedésével és vissza kell kanyarodnia a hosszabbik útra. A másik autó már az ut elején visszamaradt, mert ő már az ut első harmadán tankolt. Most fej-fej mellett haladnak, azzal, a különbséggel, hogy az egyik, Anglia, már újra tankolt. Abszolút biztos most a dolgában.

Ez volt 1943-ban a helyzet. Az angol meg az amerikai ölbe tett kézzel hagyták menni a háborút. Őrök volt a tengeri és a légi főlány. Lassan, de biztosan összeverték Németországot; személyesen nem jelentek meg a hadszíntéren. Ezzel a nyugalommal megvárhatták volna a háború végét. De valami egészen furcsa dolog történt.

1944-ben szörnyűséges roham indult Németország ellen. Senki sem kételkedett benne, hogy minden erejüket latba vetették. Az angolok nem száz bombázóval jöttek többé, hanem mindjárt ezreire. Partraszállottak Nettunonál, egyetlen vonalszakaszon 24 óra alatt 200000 gránátot löttek ki és június 6-án megcínálták az általános inváziót. Keleten Sztalin minden tartalékát egybeszedve támadott. Ez aztán imponált a világnak. Senki sem vette észre, hogy mindez roppant furcsa volt és hogy ezek a kapuzárás előtt hozott áldozatok teljesen fölöslegesek lettek volna, ha minden úgy lett volna, ahogyan látszott. De egészen másként volt.

Egy évvel ezelőtt már tudott róluink Churchill valamit, amit mi még nem is sejtettünk. Morrison angol belügyminiszter néhány nappal ezelőtt még egyszer elmondott ezt az alsóbázban. Egy kérdésre, hogy a cél mégis csak messzebb van, mint ő gondolta és a benzint talán nem lesz elég. Ebben a lelkiállapotban minden autós csak egyet tesz: értelmetlenül és vadul rátapos a gázpedálra. Hogy a pé-

dánál maradjunk: oda fejlődött a helyzet hogy az autók nem fej-fej mellett haladnak tovább, hanem az egyik, Németország, nagyon visszamaradva, ismét lebotlott az útról.

Mi magunk is abban a hiszemben voltunk, hogy még egyszer megpróbál egy rövidebb utat keresni. Valójában arra szánta el magát, hogy közvetlenül a befejezés előtt még tankol egyet. Churchill erről nagyon korán. már két éve tudomást szerzett. Számára az angol előny nem volt akkora, hogy ő is megkockáztathatott volna még egy tankolást. Minden azon mulott, hogy azzal a benzinnel, ami a tartályban még lőtyög, tebt a háború második fázisában, elérje a célt? Ez a tjjok, amelyet Churchill ismer. A példa mindenképpen ékezősülőbban bizonyítja.

Nagyon jól emlékszem még, hogy Franciaországban a terrorizisták az elmulasztandókat a jelezést írták a falakra: „1918-1943.” 1943. a mi 1918-unk kellett volna legyen. Ma már tudom, hogy az az „1918-1943” nem propagandaprogramm volt, hanem keserű szükségszerűség. Churchill ugyanis értett a számolásból Churchill ismert olyan határnapokat, amelyeket mi nem ismertünk, sőt amelyeket mi még ma sem ismerünk. Egy foglyonál több mint egy éves angol képelepot találtunk, amelyben leírjolták

Hírek és különfelek

Beszélgések az őszi.

— Csak ne volna olyan korán este, — mondotta valaki a minap a társaságban és sóhajtott — akkor könnyebben elviselném az őszt, a tele!

— Hiszen ez a legszebb az egészben, hogy olyan korán este van — felelte a másik. — Nincs annál szebb, mint amikor egyszerre csak bealkonyodik, az utcák, a házakban kigyulladnak a lámpák és minden olyan meghitté, olyan barátságossá válik.

— Micsoda? — csattant fel az első hangja, — szép a sötétség, a melegség fény, a hosszú este, a még hosszabb éjszaka? Nem sokkal szebb az, amikor nyáron még vacsoraidőben is valami ezüstös világosság dereng és alig aludtál pár órát, már felébredsz a madarak édes, életvidám ujjongása, az ébredő napfény, az érkező napjag, mely telve van ígérettel és igézzel?!

A másik tiltakozott,

— Eredj már azokkal a hosszú nyári napokkal, azzal a szakadatlan, éles fényvel, amely mindent megmutat a maga könyörtelen valóságában, amely nem ismeri a félhomályt, a köd, az este puha és jótékony sejtelmességét, azt az édes melabot, amely nélkül olyan volna az élet, mint az étel fűszer nélkül. Nincs szebb az estenél, az éjszakánál, ködnel, nincs hangulatosabb, költőibb valami, mint egy-egy ilyen őszi este...

Igy vitakoztak még sokáig. Én csak hallgattam őket, bele nem szóltam volna az egy világot, mert hiszen tudtam a megállapodást, mely szerint a háború problémái, a mostani napi események beszélgetésük tárgyaként ki vannak rekesztve s csak a visszasírt boldog békeidők hangulatai szolgálhatnak beszédteműl. Ez nagyrésben sikerült is, mert hallgatásuk közben, hol az egyiknek adtam igazat, hol a másiknak. Így történt azután, hogy kettőjük közül nekem lett igazam. Mert amikor csendesen, szólanul ennek is helyesltem magamban és annak is, amikor együtt felkesedtem a fényimádóval, de együttéreztem a sejtelmes alkonyatok rajongójával is, tulajdonképpen nem tettem más, mint... az életet helyesltem, úgy ahogy van, úgy ahogyan lennie kell. Az életet, a maga fényeivel, a maga árnyával, amelyeknek váltakozniok kell végtelen és örök ritmusban,

hogy ez a ritmus úgy kísérje életünket, mint lágy, halk zongoraszó a melodrámat.

Hát igen!... Most jönnek azok a hosszú esték, azok az alkonyba hajló rövid délutánok, amelyek úgy ringatják szívünk bölcsőjében az őszi melabot, mint anya a síró gyermekét. Szeretem ezeket az októberi estéket, a misztikus októberi litániákkal együtt! Szeretem falun, szeretem a kis város csendes mellékkücsin, ahol azelőtt még be-bekémleltetett az ember a földszintes házak ablakán és azt hibelt: odabenn, a lámpa fénykörében lakik a béke, a boldogság. Sehoh nincs annyi néma és mégis hallható melódiaja az októberi estéknek, mint az ilyen kis utcákban, ahol a zaj nem fojtja az ősznek torkára csendes, bánatos, édes énekét. Ez az ének az, ami szívünkben légyan dajkálja a csendes, édes bánatot, azt a bánatot, amely már-már jóleső, mint a kezdődő szerelem fájdalmas, boldog vágyakozása. Azt a bánatot, amely abban is olyan, mint a muzsika, hogy csak dal-lama van, de szavai nincsenek és értelme, célja nincs. Tudjuk, hogy édesen fáj valami, csak azt nem: mi fáj és miért...

Sohasem oly simogató a titkos és sejtelmes szomorúság, sohasem oly kedves a céltalan vágy, mint ezeken az októberi estéken, amikor szerényen már annyira közel keressük a boldogságot, a békét, hogy úgy érezzük: megtalálnók egy idegen lámpa fénykörében... Es talán éppen attól a sejtelmétől mosolyodik el szomorúságunk szelid, komoly arca, hogy ez, amit oly közelnek hiszünk, épp oly távol van tőlünk és épp oly elérhetetlen, mint minden egyéb álmunk a boldogságról.

—y—

Kérelem előfizetőinkhez.

A fennálló rendelkezések értelmében előfizetési díjakat hitelezni nem szabad.

Felkérjük tehát hátralékos előfizetőinket, hogy a lap előfizetési díját rendezni sziveskedjenek!

A lap előállítási költsége emelkedett, ennek dacára tartjuk a régi előfizetési árat, de ezzel szemben kérnünk kell az előfizetési díjak pontos befizetését!

A Szent Erzsébet Nőegylet — mint előző számunkban is jeleztük — okt. 15-én, vasárnap d. e. 9 órákor ünnepélyes Veni Sancte-val nyitja meg új munkáit a plébániái templomban a szombat délután 3 órákor pedig taggyűlést tart a Hunyad-utcai bányatársulati vendégszál-

Ezért iratott „1918—1943”-at, ezért kellett volna a német vég, pontosan kiszámított kimerülésünk, 1943-ban feltétlenül jöjjön. 1943 elmulott. Mi magunk sem tudtuk, mit jelentett ez Churchill és Roosevelt számára. Most már csak egyetlen lehetőségük volt. Az „5” háborús fázisukban, a másodikban, mielőtt beköszönt a harmadik, a „miénk”, kétségbeesésből mindent kockára tenni. És ennek vagyunk jelenleg tanúi.

S ha ennek a gondolatmenetnek még mindig bizonyítékokra lenne szükség, csak Churchillhez kell fordulnunk. Ő mondotta napokkal ezelőtt egy interjúban: „Őszig be kell fejeznünk a háborút, különben...” és itt elhallgatott az öreg ur, a vén gyujtató.

Őszig tehát. Ezzel tudjuk, miért van szükség a végő nagy erőfeszítésre. Ez az erőfeszítés nem haladja meg erőnket. Mi még sohasem adtuk fel a reményt ebben a háborúban, egyetlen kritikus helyzetben sem. Meglíreljük az utolsó árat is, amit még kell még fizetnünk. Minden eszközzel, minden erővel. Mert a győzelem valóban elkölzött.

lóban. A Nőegylet vezetősége minden tagját szeretettel várja mind a templomba mind a taggyűlésre.

Doktorrá avatás. Homoki (Hirschbrich) László Szegeden a Horthy Miklós Tudományegyetemen okt. 3-án avatták orvos doktornak.

Erdészethez gyakornoknak el-menne egy erre a pályára ráter-mett fiatal ember. Cim a kiadóban.

Megbízható takarító nőt keres Dr. Kenyeres Lajos városi orvos. Fő-út 122.

Rendőrségi hírek. A m. kir. rendőrség salgótarjáni kapitánysága *vészirtésért* miatt Kotin Barna gömörösi 1899. július 8-iki születésű, r. k., nős, sültőgéd, salgótarjáni (Füredő-u. 8. sz.) lakos és Munteán Pál budapesti születésű, 43 éves, gk. válású, magántisztviselő budapesti (Mátyás-tér 8. sz.) lakos ellen indított bűnvádi eljárást.

Rendőrbírói ítéletek légtalmi kihágás miatt.

A m. kir. rendőrség salgótarjáni kapitányságának büntető bírója: id. Krenács János gyárimunkást 100 P (15 nap), özv. Gusák riemanné sz. Jónás Teréz varrónót 100 P (10 nap), Földi Ferenc gyárimunkást 60 P (10 nap), Zarnay Zoltán üzletvezetőt 50 P (5 nap), Solyom Jánosné sz. Vincze Anna piaciárust 50 P (5 nap), Szrenyik János napszámost 50 P (5 nap), Szrenyik Gusztávné sz. Huszár Julianna napszámost 50 P (5 nap), özv. Francz Gusztávné sz. Simek Katalin korcsmárost 50 P (5 nap), özv. Tráska Jánosné sz. Deák Mária háztartásbelit 40 P (4 nap), Sári Boldizsár gyárimunkást 30 P (5 nap), Baranyai Sándor asztalossegédet 30 P (5 nap), Horváth Olga tisztviselőt 30 P (5 nap), Tóth Mihályné sz. Penyaska Gizella háztartásbelit 30 nap (5 nap), özv. Kráner Istvánné sz. Kiss Anna piaciárust 30 P (5 nap), Fehér János gyárimunkást 30 P (5 nap), özv. Purgát Andrásné sz. Suyer Iloa napszámost 25 P (5 nap), özv. Jakab Istvánné sz. Molnár Mária háztartásbelit 25 P (5 nap), Berta Kálmán kocist 20 P (4 nap), Fényes Mihályné sz. Botos Anna háztartásbelit 20 P (5 nap), Csönka Vilmosné sz. Rácz Rozália háztartásbelit 20 P (5 nap), Oláh Alajosné sz. Virág Emma háztartásbelit 20 P (5 nap) és Földvári Oszkár gyárimunkást 15 P (3 nap) pénzbüntetésre ítélte jogerősen, mert az előirt elsőfőítést nem tartották be.

Emlékezés Gálffy Sándor plébánosról.

A „Nemzeti Újság”-ban egy szűkszavú hír jelent meg arról, hogy Gálffy Sándor nagyváradi plébános, az oroszok börtönékor, szent hivatása teljesítése közben, martír halált halt. Akik ismerték őt, mélyeséges megdöbbenéssel olvasták a szomorú jelentést, de egyben valamennyinek a lelkeben felöltött az a gondolat, hogy Gálffy Sándor plébános csakis így fejezhette be életét. Lelkipásztor volt, még pedig a legjobb, a legerősebb, a legbuzgóbb és a legmagyarabb közül! Csak két hely volt számára a földön: A templom és plébániahivatal. A templomban, mint lánglélkű apostol, mestere volt a szónak! Prédikációi (kétszer, háromszor is beszélt ünnepnapokon) tökéletes lelki kiéljölést nyújtottak egy legműveltebb, mint a legegyszerűbb lelkeknek. Nagy műveltsége és gazdag tapasztalatai kincstárából csakugy ontotta a legmeggyőzőbb érveket szent hitünk védelmére és dogmáinak bizonyítására. Sziklaszilárd hitének erejével megacélozta az ingadozókat és a kételkedőket. És a gyóntatószékben! Már kora hajnalban ott állt a legnagyobb hidegek idején is és várta a betegeit. Ha nem jöttek, kiállt a gyóntatószék ajtaja elé és a bejövőket valóságos hipnotizálta és úgy vonzotta be itélőszéke elé. Aki oda bement, az biztosan megtisztult, mert kiforgatta tökéletesen a lelki szennyesládáját! Ragyogó, átszellemült arccal jöttek ki a már meggyógyultak. Egyszer egy autógázolás súlyos sebesültjét hata-mas

iramban vitte a bérkocsi a kórházba. A baláiravái sebesült keresztbefektűdt a kocsi aljában úgy, hogy a feje és karjai oldalt lelogtak. Eppen a templom előtt rohant a kocsi, amikor arra jött a plébános. Egy pillanat alatt ott termett a kocsi mellett és azzal versenyt futott a kórházig, hogy ott legyen, ha szükséges lenne az utolsó utaválóra. Izzó baszerészetű állandóan ébrentartotta hibeiben a visszaterés örömeiben fellángolt bazilias magtartást. Ugy Istennek, mint hazájának hőskatonája volt! Ugyis halt meg; hősielen! Talán a templom ajtaja előtt, kezében a feszülettel, elébe állva az istentelen csordának, vagy az oltár előtt, magához ölelve a legnagyobb vértanúnak, Jézus Krisztusnak drága szent testét; de mindenképpen méltóan életéhez!... Ez a kis emlékezetes legyen egy szál őszi róza drága sirbántára. (K. A.)

APOLLO MOZGÓ

szombaton 2, 4, 6 órákor

A négy testőr.

vasárnap 2, 4 és 6-kor

kétfőn 2, 4 és 6 órákor

kedden 4 és 6 órákor

Levegőből nősülök.

szerdán 4 és 6 órákor

csütörtökön 4 és 6 órákor

pénteken 4 és 6 órákor

Felejts ha tudsz

Előzetes jelentés! Egér a palotában.

Arverési hirdetmény.

A Salgótarjáni Takarékpénztár kézi-üzlet tulajdonos közbírré teszi, hogy mindazon zálogtárgyak, melyek zálogház üzemében elzálogítva lettek és amelyek kiváltási határideje 1944. évi augusztus hó 31-én lejárt és az arverés napjáig sem kiváltva, sem megújítva nem lesznek, 1944. évi október hó 25-én délután 2 órákor, szükség esetén folytatólag 1944. évi október hó 26-án délután 2 o. kezdődő nyilvános arverésen a zálogház üzemhelyiségében elfognak adatni.

Rendelet az ellenséges repülőgépekről ledobott mérgező anyagok bejelentéséről

A MTI-jelenti: A honvédelmi miniszter rendeletben szabályozta az ellenséges repülőgépekről ledobott mérgező anyagok bejelentését. Több ízben előfordult, hogy magánégyének az illetékes hatóság megkerülésével állítólag ellenséges repülőgépekről ledobott anyagokat terjesztettek fel vizsgálatra. A beküldők a különböző anyagoknak, faleveleknek mérgező, illetve baktériumos fertőzőhatást tulajdonítanak. Tekintettel arra, hogy sokszor túlfűtött fantáziájú emberek esetleg tisztán szereplési vágyból felesleges munkátöbbletet okoznak a vizsgálatra hivatott intézetnek, a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a gyanusnak talált és beküldött anyagokhoz minden esetben jelentést kell mellékelni. A jelentésnek tartalmaznia kell: ki, mikor, hol, milyen körülmények között találta a gyanus anyagot, a megtalálás idejét megelőzőleg volt-e egyáltalán, ha igen, mikor, ellenséges berepülés a kérdéses vidéken.

Amennyiben az átrepült vidéken az átrepülés után gyanus körülmények között több állat hullana el, vagy ugyanilyen körülmények között emberen vagy állaton sérülések keletkeznek, a jelentéshez mellékelni kell az elhullott állatoknak hatósági állatorvosi boncolási jegyzőkönyvmásolatát, a gyanus sérülésekről állatorvosi, embersérülés esetén orvosi leletet. Minden jelentést el kell látni tisztiorvosi hatósági állatorvosi, csendőrségi záradékkal. Ha kétséget kizáróan vegyibarc okozta sérülésre, mérgezésre vagy baktériumos fertőzésre van alapos gyanú, akkor az illetékes hatóság távirati uton tegyen jelentést a honvédelmi minisztérium 36. osztályának. A vizsgálandó anyagot és a jelentést is a m. kir. honvédelmi minisztérium 36. osztályának (Budapest, XI. ker. Karolina-utca 23.) kell küldeni.

a V. 1-t; hibásan perzse, de úgy nagyjából mégis jól.

Amidőn ezt a képet megláttam, egyszerre minden megvilágosult előttem. Mert ez a több mint egy éves V. 1. kép bizonyítja, hogy

1. Churchill idejében tudott az új fegyverekről,

2. Churchill nem tudta az új fegyverek gyártását megakadályozni,

3. Churchill nem tudta az új fegyvereket előbb elkészíteni, mint mi,

4. Churchill nem tudott az új fegyverek ellen védelmet találni.

5. Churchill egészen pontosan tudta, hogy van egy terminus, amikor a háború harmadik fázisa megkezdődik és amelyben Németország, pontosan úgy, mint ők 1942-ben, ismét teljesen előről kezd a háborút. És hogy ebben a fázisban ismét Németország léssen felül.

És amint Churchill a V. 1-ről tudott, éppen úgy tudott egyéb „szörnyű dolgokról” is. És ő tud még valamit, valami még borzalmasabbat is. Churchill is meri a dátumot.

Pattanásai vannak?

Használjon Szücs-féle BUBI arceszeszt, amely megszünteti pattanásait és az arc bőr zsirosságát!

Szeplős, májfoltjai vannak?

Használja Szücs-féle hámlasztó kenőcsöt, amely arcát fehérré és bársenyossá teszi! Kapható:

Szücs Róbert

„Magyar Korona” gyógyszertárban!

Svájc zsidóinak még mindig fájnak a „novisad”-i kilengések

A svájci „Israelitisches Wochenblatt” 1944. március 10-i számából idézi a BMB az alábbi pimasz kis főmedvényt:

Az új világ számára még az u. n. „humanitárius antiszemitizmus elviselhető. Kállay miniszterelnök és munkatársainak beszédei semmitmondó szóvirágokkal teljesek; a keresztény alapelveknek Kállay-féle magyarázata — ami azért történik, hogy ő humanitárius antiszemita lehessen — mit sem használ. A zsidó világ számára nem arról van szó, hogy néhány udvari tanácsost megbagynak hivatalában és a Felsőházban még mindig ott ül két iparmágnás. A zsidó tömegek kezelése a mértékadó. Ha a magyar földbírtokot éppen úgy kisajátítják, mint a zsidókat, senkinek sem lesz kifogása a magyar kisbírtokosok javára való parcellázás ellen, de csak a zsidók ellen irányuló intézkedések nem kimondottan igazságosak. Úgyanez áll az iparengedélyek megvonására is. Ez az intézkedés is kizárólag zsidókat érint. Éppen Magyarország esete, ahol egy szép nagy darab antiszemitizmust akarnak átmenteni az Új Világba, mutatja, milyen nagyon helyes és jogosult a zsidók világkongresszusa által követelt, az antiszemitizmus ellen hozandó nemzetközi törvény. El kell azonban ismerjük, hogy Magyarország máris könnyebb kézzel kezel egyes rendelkezéseket. A cionista szervezkedést újra engedélyezték és a paleztinai hivatal is újint dolgozhat. A menekülteket is szabadabban kezelik. De milyen kevés mindez a türelem keresztényi elvhez képest, amelyet a miniszterek újra, meg újra ajakukra vesznek. A zsidó világ mejeen el talán szóltalan a numerus clausus, az állampolgárság nélküli zsidók deportálása. A novisadi kilengések és a keleti fronton eltűnt zsidó munkásszázalajak, amelyekkel odateit a zsidó ifjúság színe virága-mellet? A zsidó világ a zsidótörvények megszüntetését követeli. (BMB)

Kun Béla hóhérai ott folytatók, ahol 1919-ben abbahagyták

Francia milicisták mesélték nekünk Berlinben a maquis-ban, a „bozótban” tevékenykedő keresztényi partizánokról: Desperádók ezek legfőbbnyire, akiknek sincsen már semmi veszteni valójuk. Angol repülőgépek látják el őket éjjelente fegyverrel, lőszerrel. Nagyon sok szeretetszomságot kaptunk már mi is — ha a terroristák megszokott fényjelzéseit adtuk. A mi környékükön, a „Platenau des Gleres”-en úgy 12—13000-en lehetnek. Harmadrészüket vörös spanyol. Ezek már évek óta az országban csavarognak. Aztán sok a magyar kommunista is köztük, meg emigránsok a szélrozza minden térről. Lyonnban, amikor kiemeltük a terroristák egyik főhadiszállását. A 95. had-

osztály vöröseit csíptük ott el. Egy rakás zsidót is. Meg az ugynevezett központi irodából hét rossz-kínésű fickót. Hat lengyel volt köztük, egy meg magyar. Hah, a tulzott francia vendégszeretet. Mi eresztettük be valamennyiüket a háboru előtt még. Mindenkít, akit a hazája, mint kétes elemet kívül tett a határokon, vagy valami egyáltalán nem kétes okból nem volt maradása az édes hazában — és inkább szökött. Franciaországban mindannyian menedéket találtak. S most Franciaország nem tudja, hol találhatna menedéket tőlük. (BMB)

Miért éppen Londont veri a V 1?

Hosszu hetek óta mindennap vizsaszatér egy nagyjából változatlan, egyszerű mondat a naponként kiadott OKW-jelentésben, a franciaország és itáliai hadszíntér eseményeinek felsorolása közé iktatva: „Londont továbbra is nehéz V 1 megtörő tűz alatt tartjuk”. Sokan kérdezik: mi az oka annak, hogy éppen a brit fővárosra zudul a németek dübdött megtörő tüze? A „Front und Heimat” című katonaujság a BMB közlése szerint most „nagyon egyszerű feleletet” ad erre a nagyon is jogosult kérdésre. London a brit hadfelszerelési ipar fő központja. A hadsereg összes felszerelésének negyed része a fővárosból származik. Minden negyedik katonai gépkocsi Londonban készül, minden negyedik angol páncélos Londonból jön. A brit terrorbombázók minden négy precízios készülékéből három Londonból való. Az angol vegyipar és a gépipar több mint felérésben Londonban összpontosul. A londoni Themsekanyarban fekszenek a raktárházak, a gabonafőrlők és a gyarmatúrok tárbázai. Sűrűn egymás mellé épültek Woolwich és Tambeth gyárjai, Deptford és Soutwark szerelő-csarnokai; a brit repülőgépipar egy harmada. Valóban: London Anglia első számú hadipari központja. Ezért borítja be szinte szünet nélkül Hitler első számú megtörőlőfegyverének pusztító hatású tüze.

A németgyűlölet 12 parancsolata

A Churchill sugalmazására alakult angol képviselő és felsőházi tagok „Háboru utáni politikus” nevű csoportja az alábbi pontokban foglalta össze a BMB közlése szerint „német” programját:

1. Minden német fegyvergyárat a szövetségeseinknek!
2. Minden német repülőgépgyárat haladéktalanul be kell zárni!
3. A német kereskedelmi és halászhajókat ellenőrzés alá kell helyezni!
4. A német üzemanyagokat, villamoságot, vizierőket és fűtőanyagokat ellenőrzés alá kell helyezni!
5. A csatornákat és vizutakat ellenőrzés alá kell helyezni!
6. Minden katonai berendezést azonnal össze kell rombolni!

7. A német behozatalt meg kell szüntetni!
8. Minden német szabadalmat ki kell sajátítani!
9. Minden műtárgyat a szövetségeseik számára kell biztosítani!
10. Aranyat-ezüstöt le kell foglalni!
11. Elegendő számban ki kell szolgáltatni a német hajókat, vasuti kocsikat, autókat és mezőgazdasági gépeket!
12. A német mezőgazdaságot a szövetségeseik élemezése számára kell kihasználni.

Tartsuk be szigoruan a légvédelmi előírásokat!

Könyvismertetés.

Munkásügyi előadásorozat Ujvidéken. A Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség kiadványainak V. kötetét hozta a posta, mely 1943. június havában Ujvidéken rendezett nagysikerű előadás sorozatának anyagát tartalmazza, 120 oldal, egyszerű kiállításban. A kötetet a kongresszus résztvevői előadói és a Szövetség tagjai ingyen kapták meg.

A tiz előadó a főváros és Ujvidék vezető embereinek sorából került ki, ebben ismertették a Délvidék helyzetét, a főváros és Ujvidék szociális, egészségügyi és köztiutasági szolgáltatást az Országos Népi és Családvédelmi Alap munkáját, az üzemi munkások élemezés technikáját. A köztölt értékes anyag a legmelegebb érdeklődésre számíthat mindazok részéről, akik Ujvidék városa, a délvidéki magyar nép sorsa, az egészségügyi és szociális kérdés iránt érdeklődnek. Sajnos, a háboru súlyos megpróbáltatásai meggátolták a Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség érdemes vezetőségét abban, hogy újabb vidéki városokban folytassa nagysikerű előadásorozatát, amelyek a szociális kérdés iránt érdeklődést keltenek és ezzel annak helyes megoldását szolgálják.

Bayreuth és szelleme

Irta: Sztro Leonidas

(BMB) Minden zeneileg művelt embert természetesen Wagner Richárd szellemére gondol Bayreuthal kapcsolatban. Ha ezzel az isteni fekvésű kis kulturparadicsommal kapcsolatban pusztán a zenei részel foglalkoznánk, akkor igazán lehetne. De ma, a háboru hatodik évében nem ez a legfontosabb. A wagneri zene örök. Annak imádói, érdektelen személtői és eselleges ellenségei sem változtattak azon, hogy a nagy szász zenész, aki egy Lhxt Ferencet tudott elsőszámu propagálójaként fellelkesíteni, feltétlen ura saját köreinek és szellemének hatásá elvitathatatlan.

Bayreuth pedig logikusan: tradíció! Egy másik szellemről van itt szó. Az ünnepi játékok szelleméről.

Inter arma silent musae! — Ennek a mély lélekta ni és gyakorlati megfigyelésen alapuló latin közmondásnak az értéken örök akkor is, ha a minden földi tényre érvényes negatív értékelést hozza is tesszük. A nagy német nyári ünnepi játékok megszűntek. A

háboru parancsoló érdekei szilenciumot mondtak rájuk. Csak Bayreuth tartotta meg ezidén a régi keretek között és a régi fényes előadásait — háboru számára.

Katona- és munkásvendégek.

A wagneri zene a germán lelkiesség súlyos filozofijának és a ma több, mint aktuális hősi elszántságnak a szimbóluma. A földért, a házért, az asszonyért, a gyermekért, a német hazáért való meghalás hőrozmusának a kifejezője, súlyos, mély és komor minden vonatkozásában és nem kacagásra puhítja, hanem harca keményíti az izmokat, az elmét és az akaratot. Nem csoda tehát, ha a német nép nagy vezére, HITLER, a nagy wagnerianus éppen a bayreuthi ünnepi játékokat engedte futni ebben az évben is és mint ahogyan már évek óta, úgy ez alkalommal is sebesült és szabadságos frontkatonák, valamint a hadüzemi munkásság különösen érdemes zenéért rétegei számára.

Mind a katonák, mind pedig a munkások a Vezér személyes vendégei voltak Wagner városában. A sebesült és szabadságos lovagkeresztek, a hadipar sokaság kiunteltette itt adott egymásnak találkozót. Az arcvonal és a hátország szorított itt egymással kezét. A katona és a fegyverkovács néztek itt egymás szemébe és a wagneri zene felesleges komolyaválásában kötötték uj frigyét — katona és munkás — a végső küzdelemre.

Erről a szellemről van mostan szó! Ezt a szellemet idéztem beszámolóim címben! A bayreuthi ünnepi játékok patrónusa Hitler Adolf. A művészeti rendezés és az előadások teljes szervezése a nagy tradíciók őrizője: Wagner Winifred asszony kezében van. Soha közvetlenebb, elevenebb és egyben erélyesebb rendezőt nem láttam, mint a német zene nagyaszonnyát. A „Nürnbergi mesterdalnokok” harmadik felvonása előtti egyórás szünetben az óriási méretű színpadon fogadta rendezés közben a külföldi sajtó képviselőit és meleg, közvetlen beszélgetés során magyarázta el az egész, még magától Wagner Richárdtól eredő színpad berendezését. Régi, patriarchális idők jutnak az eszembe, ha hallom, hogy a Nagyaszonny mint tegezi le összes diszlelmestereit és rendezőit, akik sokszor egy életet töltöttek a Wagner-ház és a wagneri zene szolgálatában.

A pompás záróelőadást Abendroth, a ma élő legtemperamentusabb Wagner dirigens vezényelte és egy olyan élményt jelentett a harmadik felvonás győzelem feloldott végjelene, hogy még a legpszimistább lélek is a végső harc jó kimenetelének biztos tudatában kelt fel kényelmes ülőhelyéről.

A bayreuthi ünnepi játékok közönség-rendezését, a látogatók külön vonaton való odaszállítását, elszállásolását és a Vezér nevében való vendégülátását a Német Munkafront szervezetének „Kraft durch Freude” közössége látta el. A DAF egészen nagyvonaluan kiépített helyi csoportja összes fegyverfogható férfi tagja bevonult katonának. Ma csak frontszolgálatra már nem alkalmas, sebesült munkatársai a Pártnak látják el sokszor napi 16—18 óra munkaidővel az ilyen óriási tömegek istapolását.

Mi, külföldi újságírók, csak a csodálat hangján emlékeztetünk meg a mindössze egynapos ottartózkodás tapasztalatai alapján arról a szellemről, ami mert egy több faked vele, heroizmusában azonos a német zenével és szocializmusában az európai jövővel.

Ez — Bayreuth szelleme.

Postaküldeményeinek bérmentesítésére használja a Vöröskereszt bélyegeket

Nyomdatulajdonos: Végk Kálmán